

עפ"ת 46791/05/17 - שי סעדא נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 46791-05-17 סעדא שי נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט ערן קוטון

המערער: שי סעדא

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (להלן: "**בית משפט קמא**") שניתנה ביום 18/5/17 בגדרי תת"ע 2918-11-13 בה הוחלט שלא לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער.

2. השתלשלות האירועים בהליך דנן היתה חריגה קמעא וראוי לפרטה.

3. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום על פיו ביום 13/4/13 בשעה 16:00 בשטח חקלאי מדרום לשכונת רמז בפרדס חנה, הרשה המערער לנהוג ברכב מנועי שבבעלותו ובשליטתו לאדם שאין לו רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב האמור, ומבלי שהיתה לאותו אדם פוליסת ביטוח בתוקף המבטחת את נהיגתו.

4. כתב האישום הוגש לבית משפט קמא ביום 28/11/13 ולבקשת המערער ובא כוחו נדחה הדיון מעת לעת עד ליום 18/1/17. באותו מועד לא התייצבו המערער ובא כוחו ובית משפט קמא ראה בכך הודאה בעובדות הנטענות בכתב האישום. לפיכך הרשיע בית משפט קמא את המערער בהעדרו. בהמשך, גזר בית משפט קמא את דינו של המערער לעונש כדלקמן: קנס בסך 2,000 ₪; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים (להלן: "**פסק הדין הראשון**").

ביום 26/1/17 הגיש המערער בקשה לביטול פסק הדין הראשון בה צוין כי ב"כ המערער נכח באולם הדיונים במסגרת הליך אחר ובמהלך הדיון קיבל הודעה על כך שהמערער עבר תאונת דרכים קשה והוא שוכב בביתו לאחר אשפוז. למערער לא היתה כוונה להתחמק מן הדיון ואין לפקוד אותו על שגיאות בא כוחו. למערער טענות כבדות משקל ביחס לכתב האישום, הוא בחור צעיר המתפרנס בדוחק, ושלילת רישיון הנהיגה שלו לתקופה ארוכה תפגע בו קשות וללא הצדקה. על מנת שיינתן למערער יומו בבית המשפט ותחושת הצדק המלווה אותו לא תיפגע, התבקש בית משפט קמא לבטל את פסק הדין הראשון שניתן בהעדרו של המערער.

ביום 29/1/17 קיבל בית משפט קמא את בקשת המערער. בהחלטתו של בית משפט קמא נרשם כהאי לישנא: "הנני נעתר לבקשה הנני מבטל את פסק הדין שניתן בהעדר הנני קובע לדיון ביום ה-9 אפריל 2017 שעה 10:00".

ביום 9/4/17 לא התייצב המערער לבירור דינו ובית משפט קמא ראה בכך פעם נוספת הודאה בעובדות הנטענות בכתב האישום. לפיכך, הרשיע בית משפט קמא את המערער בהעדרו, והטיל עליו את העונש כדלקמן: קנס בסך 2,000 ₪; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 11 חודשים; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים (להלן: "**פסק הדין השני**").

ביום 18/4/17 הגיש המערער בקשה לביטול פסק הדין השני שניתן בהעדרו. על פי נימוקי הבקשה, ההחלטה בדבר מועד הדיון לא הגיעה למערער או לבא כוחו ולכן נידון המערער פעם נוספת שלא בפניו. ככל שנעשתה טעות הרי היא אינה באשמת המערער או בא כוחו ולא היתה למערער כל כוונה שלא להתייצב לדיון. בשל טעות טכנית לא צריך להיגזר דינו של המערער שלא בפניו, בפרט שלמערער היו וישנן טענות כבדות משקל כנגד כתב האישום. בשל נסיבות נוספות אשר הוזכרו אף בבקשה הקודמת, ביקש המערער את ביטול פסק הדין השני ובית משפט קמא פנה אל המשיבה לקבלת תגובתה. המשיבה התנגדה לביטול גזר הדין בטענה שלא יתכן כי המערער לא ידע על אודות המועד החדש ולכל הפחות היה עליו לבדוק מה עלה בגורל הבקשה שהגיש ולמתי נקבע מועד הדיון. נטען כי הענישה שנגזרה על המערער היא ראויה ומתאימה למתחמי הענישה הנהוגים.

ביום 18/5/17 דחה בית משפט קמא את בקשת המערער מן הנימוקים העולים מתשובת המשיבה.

5. עם החלטת בית משפט קמא שניתנה ביום 18/5/17 ממאן המערער להשלים.

על פי נימוקי הערעור, טעה בית משפט קמא בכך שלא ביטל את גזר הדין ולא נתן למערער את יומו בבית המשפט. צוין ההבדל בין גזר הדין שניתן בפסק הדין הראשון בהעדרו של המערער לבין גזר הדין שניתן בפסק הדין השני. כן צוין כי בחודש מאי 2017 נחקר המערער בתחנת המשטרה בגין תיק אחר ורק אז נמסר לו דבר הפסילה מושא הערעור.

לטענת המערער טעה בית משפט קמא כאשר לא קיבל את הסברי המערער ובא כוחו לפיהם לא קיבלו את ההחלטה בדבר מועד הדיון. למערער אינטרס רב להתייצב לדיון, שכן ברשותו ראיות רבות היכולות להוכיח את חפותו. רישיון הנהיגה משמש את המערער בנסיעותיו לטיפולים רפואיים וכן במסגרת עבודתו. משכך נטען יש "להתערב בהחלטתו של בית המשפט ולהורות על ביטול גזר הדין" שניתן על ידי בית משפט קמא בפסק הדין השני ולהשיב את הדיון לקביעה מחודשת.

6. בדיון חזר ב"כ המערער על האמור בהודעת הערעור, ואילו המשיבה ביקשה לדחות את הערעור בטענה כי היה על המערער לברר מה עלה בגורל הבקשה שהגיש. ככל שלא ידע המערער על מועד

הדין, הרי גם לא יכול היה לדעת על ביטול עונש הפסילה מושא פסק הדין הראשון. במסגרת אותה החלטה ביטל בית משפט קמא את פסק הדין הראשון וקבע דין נוסף. לדיון זה לא התייצב המערער מנימוקים שאינם משכנעים.

בנוסף נטען כי לא הוכח שנגרם למערער עיוות דין עת נשפט בהעדרו.

7. בחנתי את הנתונים שלפני ושקלתי ענייניו של המערער.

כמפורט ארוכות מעלה, ההליך בבית משפט קמא התנהל החל מחודש נובמבר 2013 (מועד הגשת כתב האישום) ופעם אחר פעם ביקש המערער לדחות את הדיון בעטיין של נסיבות שונות. מכאן שידע המערער לפנות לבית משפט קמא לעת הצורך ואף ידע לברר מה עלה בגורל בקשות שהגיש.

ביום 18/1/17 נדון המערער בהעדרו, ובהמשך, ביום 29/1/17, קיבל בית משפט קמא את בקשתו וביטל את פסק הדין הראשון שניתן בהעדרו. באותה החלטה ממש קבע בית משפט קמא דיון ליום 9/4/17. מעבר לעובדה שעל פי נתוני מערכת המחשוב ההחלטה נצפתה, ברי כי היה על המערער לעשות כל הניתן על מנת לברר מה עלה בגורל בקשתו. לא הוברר מדוע לא נעשה דבר עת הדיון נקבע למועד מרוחק. יתרה מזאת, ככל שהמערער לא ידע על החלטת בית משפט קמא שניתנה ביום 29/1/17, הרי גם לא ידע שבוטל פסק הדין הראשון שניתן בהעדרו ביום 18/1/17. מכאן שהבין לכאורה שהוא פסול מלנהוג למשך ששה חודשים בהתאם לפסק הדין הראשון, פסילה התקפה לכאורה גם כיום.

8. סבורני כי לא הוצגה לפני בית משפט קמא סיבה מניחה את הדעת להיעדרו של המערער מן הדיון שהתקיים ביום 9/4/17 ולא הוצגה תשובה מניחה את הדעת לשאלה מדוע לא בירר המערער מה עלה בגורל הבקשה שהגיש. נפסק לדוגמא ברע"פ 1798/15 עמי נ' **מדינת ישראל** (20/4/15) - "[...] **ואף אני סבור כי בעל דין אשר מגיש בקשה לדחיית מועד דיון - עליו החובה לעקוב אודות התקדמותה, ואין לו אלא להלין על עצמו בדיעבד**".

הדברים נכונים ביתר שאת שעה שעסקינן בבעל דין המגיש בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדרו.

9. יש לזכור, כמצוותו של סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, כי ניתן לבטל פסק דין שניתן בהעדרו של נאשם בהתקיים שני תנאים חלופיים. האחד הוא קיומה של סיבה מוצדקת לאי התייצבות לדיון, והשני אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

כאמור לעיל, לא נמצאה סיבה מוצדקת להיעדרו של המערער מן הדיון. מעבר לכך לא הוצגה כל טענה מפורטת וממשית בדבר עיוות דין שנגרם למערער עת נשפט בהעדרו. טענותיו של המערער לפיהן יש בידיו ראיות להוכחת חפותו נטענו בעלמא ללא כל בסיס ראייתי, זאת בפרט נוכח טיב העבירות שיוחסו לו בכתב האישום ולאור הוראת סעיף 10(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] לפיה על המערער להוכיח "שנקט בכל האמצעים הסבירים כדי שאותו אדם לא יוכל לנהוג".

ראו גם האמור בע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' מנחם (6/1/09).

10. עוד אפנה לדברים שנפסקו בגדרי רע"פ 6543/16 נווה נ' מדינת ישראל (31/8/16) -

"תכליתו של סעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי, היא יעול ההליך הפלילי בעבירות קלות, עולה כבר מכותרתו, שהינה "סדרי דין מיוחדים בעבירות קלות". כפי שציין המשנה לנשיא ת' אור ברע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל (2.10.2003): "ניתנת במסגרת אפשרות לנאשם, אם הוא בוחר בכך, שלא להיות נוכח בעת הדיון כך שזה יתנהל בהיעדרו. הדין קובע שבמקרה כזה יראוהו כמודה בכל העובדות אשר בכתב-האישום, משמע: על הנאשם לדעת שאי-התייצבות כמוה כהודאה. מרבית עבירות התנועה הן קלות, ואם הנאשם אינו חולק על אשמתו בעבירה המיוחסת לו, והוא מוכן להותיר לבית-המשפט להרשיעו ולגזור את דינו שלא בנוכחותו, רשאי בית-המשפט לעשות כן. מכך מפיקים תועלת הן הנאשם הן המערכת השיפוטית והציבור: הנאשם מצדו אינו נדרש לבטל את עיסוקיו כדי ליטול חלק בדיון. מנקודת מבטם של המערכת השיפוטית והציבור, הדיון הוא קצר, ואי-התייצבות הנאשם אינה מביאה לדחיית הדיון, וכך נחסך זמן שיפוטי. סעיף 240 לחוק מיועד גם למנוע מצבים שבהם יוכל נאשם לסכל את ההליך או לעכבו באמצעות אי-התייצבותו בתחילת המשפט או בהמשכו. בשני המקרים רואים בנאשם כמודה בעובדות של כתב-האישום, וניתן לדון בעניינו שלא בנוכחותו ולגזור את דינו".

לא נעלמה מעיני המחוקק הפגיעה המסויימת בזכותו של הנאשם לנהל את הגנתו, בעקבות ההסדר המתואר לעיל, ומשכך מורה סעיף 240(א)(3) על שני "מנגנוני איזון", שמטרתם צמצומה של אותה פגיעה. זאת, באמצעות ההוראה כי ההסדר האמור יופעל רק כאשר סבור בית המשפט כי "לא יהיה בשפיטתו משום עיוות דין לנאשם", והסייג לפיו בית המשפט "לא יטיל עליו עונש מאסר".

11. משאלו פני הדברים, לא מצאתי לנכון לקבל את הערעור בעיקרו, שכן לא מתקיימים התנאים המצדיקים את ביטול פסק הדין בכללותו. עם זאת, סבורני כי היה על בית משפט קמא לנמק על שום מה בחר בפסק הדין השני להחמיר באופן ניכר בתקופת הפסילה בפועל שהוטלה על המערער, בהשוואה לתקופת הפסילה שהוטלה בפסק הדין הראשון. משלא פורטו נימוקיו, ואף המשיבה לא יכולה היתה להצביע על עילה אשר הצדיקה את אותה החמרה, דומה כי בהקשר זה יש להתערב בפסק הדין השני ולהקל במידת מה בעונשו של המערער, כך שהעונש שהוטל יהיה זהה לעונש שהוטל בפסק הדין הראשון שניתן בהעדרו. יוער כי גם לסוגיה זו התייחס המערער בהודעת הערעור.

12. בנסיבות אלה, אני מעמיד את רכיב הפסילה בפועל שהוטל על המערער מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה, על תקופה של ששה חודשים, בהתאם לאמור בפסק הדין הראשון שהוטל על ידי בית משפט קמא, חלף תקופה בת אחד-עשר חודשים שהוטלה בפסק הדין השני.

יתר רכיבי הענישה יעמדו בעינם ללא שינוי.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, ה' תמוז תשע"ז, 29 יוני 2017, בהעדר הצדדים.